

SECONDARY SCHOOL EXAMINATION-2024

CLASS-X

MARKING SCHEME, ODIA (013)

Question Paper Code-14

Series- #CDBA

Set:4

Maximum Marks:80

General Instructions:

- The Marking scheme carries only suggested value points for the answers.
- These are only Guidelines and do not constitute the complete answer.
- The students can have their own expression and if the expression is correct, the marks be awarded accordingly.
- The candidates would be permitted to obtain photocopy of the Answer Book on request on payment of the prescribed processing fee. All Examiners/Additional Head Examiners/Head Examiners are once again reminded that they must ensure that evaluation is carried out strictly as per value points for each answer as given in the Marking Scheme.
- All the Head Examiners/Additional Head Examiners/Evaluators are instructed that while evaluating the answer books, if the answer is found to be totally incorrect, (X) should be marked on the incorrect answer and awarded '0' Marks.

ବି.ଦ୍ର-

- Q. No-1 (i) ପ୍ରଶ୍ନଟିର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଉତ୍ତର କିମ୍ବା ଉତ୍ତର ଲିଖନ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ସୂଚନା ଅନୁକ୍ଳେବରେ ନଥିବାରୁ ଉକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଦୁଇ ନମ୍ବର ଦିଆଯିବ ।
- Q. No-14 (ii) ପ୍ରଶ୍ନରେ ବ୍ୟବହୃତ 'କବିଜୀବ' ଶବ୍ଦଟି ପ୍ରଶ୍ନଟିକୁ ଅବୋଧ କରିଛି ।
ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବେଳେ ପରୀକ୍ଷକଙ୍କ କୋହଳ ମନୋବୃତ୍ତି ଅବଲମ୍ବନ ବାଞ୍ଛନୀୟ ।
- ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ତନଖି ଓ ବିଚାର ପରେ ଉକ୍ତ ଓ ତୁଚ୍ଚଶୂନ୍ୟ ଉତ୍ତରଗୁଡ଼ିକୁ ଆଧାର କରି ସର୍ବାଧିକ 80/80 ନମ୍ବର ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ।

SECTION A (ସେକ୍ସନ ଏ)

Q. No.		KEY POINTS / VALUE POINTS	DIVISION OF MARKS	TOTAL MARKS
1.		ଅଜଣା ଅନୁଚ୍ଛେଦ ପାଠ କରି ଉତ୍ତର ଲେଖ ।		
	(i)	ଆବଶ୍ୟକ ଉତ୍ତର ଅନୁଚ୍ଛେଦଟିରେ ନାହିଁ ।	2	5x2=10
	(ii)	ଭାରତର ମଙ୍ଗଳ ଅଭିଯାନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଭାରତର ଏକ ବଡ଼ ଉପଲବ୍ଧି ।	2	
	(iii)	କଳ୍ପନା ଓ ବାସ୍ତବତା ପରସ୍ପର ନିର୍ଭରଶୀଳ । କଳ୍ପନା ନଥିଲେ ବାସ୍ତବତା ଆସିବ କୁଆଡୁ ?	2	
	(iv)	ବିଜ୍ଞାନ ବିଶେଷ ଜ୍ଞାନ ସମ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବାରୁ ତା'କୁ ନେଇ ଅସୁମାରି ଆଶା ରହିଛି ।	2	
	(v)	ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ 'ବିଶ୍ୱଗ୍ରାମ' ଗଠନ ଆଉ ଦୂରନ୍ତ ସ୍ୱପ୍ନ ହୋଇ ରହିନାହିଁ ।	2	

SECTION B (ସେକ୍ସନ ବି)

Q. No.		KEY POINTS / VALUE POINTS	DIVISION OF MARKS	TOTAL MARKS
2.		ରଚନା । (ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ)		
		ଉପକ୍ରମ ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ (ଉପସ୍ଥାପନା, ତଥ୍ୟ, ଭାଷା ଓ ଶୈଳୀ) ଉପସଂହାର (ବିଭିନ୍ନ ଦିଗକୁ ବିଚାର କରି ସର୍ବାଧିକ 6 ନମ୍ବର ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ।)	1 4 1	1x6=6
3.		ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ ପତ୍ର । (ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ)		
		ସମ୍ବୋଧନ ଓ ଠିକଣା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଭାଷା ଓ ଲିଖନ ଶୈଳୀ (ପତ୍ର ଲିଖନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପାରମ୍ପରିକ, ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଓ ନୂତନ ଶୈଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ଗ୍ରହଣୀୟ)	2 3 1	1x6=6

Q. No.		KEY POINTS / VALUE POINTS	DIVISION OF MARKS	TOTAL MARKS
4.		ଛନ୍ଦ ବୁଝାଇ ଲେଖ । (ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ)		
		ଛନ୍ଦର ଲକ୍ଷଣ	2	
	(i)	ଯତିପାତ ସହ ଛନ୍ଦର ଉଦାହରଣ –	2	
	(ii)	ନଟବାଣୀ – ଛନ୍ଦର ଲକ୍ଷଣ – ଦୁଇଟି ପାଦରେ ଗୋଟିଏ ପଦ ହୁଏ । ପ୍ରତିଟି ପାଦର ଅକ୍ଷର ସଂଖ୍ୟା ବାର । ଯତିପାତ – ତୃତୀୟ, ଷଷ୍ଠ, ନବମ ଏବଂ ଶେଷ ଅକ୍ଷର । ଉଦାହରଣ – ଉକୁଳ’- କମଳା’- ବିଳାସ’- ଦୀର୍ଘିକା’ ମରାଳ’- ମାଲିନୀ’- ନୀଳାମ୍ବୁ’- ଚିଲିକା’ ॥ ବଙ୍ଗଳାଶ୍ରୀ – ଛନ୍ଦର ଲକ୍ଷଣ – ଗୋଟିଏ ପଦ ହେଉଛି ଦୁଇପାଦ ବିଶିଷ୍ଟ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଦର ଅକ୍ଷର ସଂଖ୍ୟା କୋଡ଼ିଏ । ଯତିପାତ-ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟପାଦର ଷଷ୍ଠ, ଦ୍ୱାଦଶ, ଅଷ୍ଟାଦଶ ଏବଂ ଶେଷ ଅକ୍ଷର । ଉଦାହରଣ – ମାଆ ମାଆ ବୋଲି’ କେତେ ମୁଁ ଖୋଜିଲି’ ମାଆକୁ ପାଇଲି’ ନାହିଁ ଭାଇ ଭାଇ ବୋଲି’ କେତେ ମୁଁ ଡାକିଲି’ ନ ଦେଲେ ଉତ୍ତର’ କେହି’ ।		1x4=4
5.		ବାକ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କର । (ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି)		
	(i)	ଅନେକ ବିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତି ରାଜାଙ୍କ ଦରବାରକୁ ଆସିଲେ ଓ/ଏବଂ ସେହି କାବ୍ୟ ଉପରେ ନିଜ ନିଜ ମତ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।		
	(ii)	ଦେବ ମନ୍ଦିର ଏପରି ସ୍ଥାନ ଯେଉଁଠାରେ କି ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରବେଶାଧିକାର ଅଛି ।		2x1=2
	(iii)	ମୋ ବରାଦ ଜିନିଷଟି ଆଣିଚ?/ ମୁଁ ବରାଦ ଦେଇଥିବା ଜିନିଷ ଆଣିଚ?		

Q. No.		KEY POINTS / VALUE POINTS	DIVISION OF MARKS	TOTAL MARKS
6.		ରୁଢ଼ି ବ୍ୟବହାର କରି ବାକ୍ୟ ଗଠନ । (ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି)		
		ରୁଢ଼ିର ଅର୍ଥୋଲ୍ଲେଖ ଆବଶ୍ୟକ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ବେଳେ ରୁଢ଼ିର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରହିବା ବିଧେୟ । ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ- କୁହାମୁଣ୍ଡା କପିଳା- ଆମ ସମାଜରେ ଦିନକୁ ଦିନ କୁହାମୁଣ୍ଡା କପିଳାମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ଅନ୍ଧ ବିଦ୍ୟା ଭୟଙ୍କର- ନିଜର ଆତ୍ମବଢ଼ିମା ଦେଖାଇ ଲୋକଟି ଅପଦସ୍ଥ ହେଲା । କଥାରେ ପରା ଅଛି, ଅନ୍ଧବିଦ୍ୟା ଭୟଙ୍କର । ଦେହଲଗା-ଦେହଲଗା ବନ୍ଧୁ ହିଁ ବିପଦ ବେଳେ କାମରେ ଆସେ ।		2x1=2
7.		ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରୟୋଗ ଆଧାରରେ ଠିକ୍ ଶବ୍ଦ ଲେଖ । (ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି)		
	(i)	ସାହସ		2x1=2
	(ii)	ବ୍ୟାବହାରିକ		
	(iii)	ବାହୁଲ୍ୟ / ବହୁଳତା		

SECTION D (ସେକ୍ସନ ଡି)

Q. No.		KEY POINTS / VALUE POINTS	DIVISION OF MARKS	TOTAL MARKS
8.		ସପ୍ତସଙ୍ଗ ସରଳାର୍ଥ ଲେଖ । (ଗଦ୍ୟ -1ଟି)		
		ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ ପ୍ରାବନ୍ଧିକଙ୍କ ସୂଚନା ପ୍ରସଙ୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବିଷୟବସ୍ତୁ, ବର୍ଣ୍ଣନା, ଭାଷା ଓ ଶୈଳୀ	1 1 3	1X5=5
	(i)	ଭୋକିଲା ହେଲା । (ନରେନ୍ ରୁ ବିବେକାନନ୍ଦ - ଶରତ କୁମାର ମହାନ୍ତି)		
	(ii)	ବଥ ସିନା ବଥାଏ ନାହିଁ । (ମାତୃଭାଷା ଓ ଲୋକଶିକ୍ଷା - ଗୋଲୋକ ବିହାରୀ ଧଳ)		

Q. No.		KEY POINTS / VALUE POINTS	DIVISION OF MARKS	TOTAL MARKS
9.		ସଂକ୍ଷେପରେ ଉତ୍ତର ଲେଖ । (ଗଦ୍ୟ – 3ଟି)		
	(i)	ଯେଉଁମାନେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଶିକ୍ଷାର ନିଗଡ଼କୁ ଛିନ୍ନ କରି ସେମାନଙ୍କ ମହାନୁଭବତାର ପରିଧିକୁ ପଲ୍ଲୀରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶା ତଥା ଭାରତବର୍ଷକୁ ବ୍ୟାପ୍ତକରି/ ଯିଏ ଭଲ ଗ୍ରାମବାସୀ, ଭଲ ଓଡ଼ିଶାବାସୀ, ଭଲ ଭାରତବାସୀ ସେ ହିଁ		3x2=6
	(ii)	ପ୍ରାଣୀର ବିଭିନ୍ନ ଗଠନ, ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ କେଉଁ ଶକ୍ତି ବଳରେ ସେମାନେ ଜୀବନର ଅଧିକାରୀ		
	(iii)	ଗଣତନ୍ତ୍ରର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ହେଉଛି ଶିକ୍ଷା ।		
	(iv)	ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧିର ଦିବ୍ୟ ଅନୁଭୂତି ପାଇବା ନିମନ୍ତେ.....		
	(v)	ଶ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ ମିଶନ ସ୍କୁଲ ଓଡ଼ିଶାରେ ୧୮୭୭ ମସିହାରେ		

Q. No.		KEY POINTS / VALUE POINTS	DIVISION OF MARKS	TOTAL MARKS
10.		ଉତ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟାୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛି ଲେଖ । (ଗଦ୍ୟ)		
	(i)	(A) ବାବାଜୀ ରାମଦାସ	1	10x1=10
	(ii)	(A) କଶାମାମୁ	1	
	(iii)	(B) ଅତଳ ଜଳଧିରେ	1	
	(iv)	(C) ରୋମୀୟ ଓ ଗ୍ରୀସୀୟ ସଭ୍ୟତାର	1	
	(v)	(D) ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ	1	
	(vi)	(C) ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା	1	
	(vii)	(A) ଦୁଇ ଭାଗରେ	1	
	(viii)	(D) ମୈତ୍ରୀର ଧ୍ବଜା	1	
	(ix)	(C) ମାତୃଭାଷା ଚିନ୍ତକଙ୍କୁ	1	
	(x)	(C) ରାଜନୈତିକ ଛଳନାର ଶିକାର ଯୋଗୁଁ	1	

Q. No.		KEY POINTS / VALUE POINTS	DIVISION OF MARKS	TOTAL MARKS
11.		ସପ୍ତସଙ୍ଗ ସରଳାର୍ଥ ଲେଖ (ପଦ୍ୟ - 1ଟି)		
		କବିତା ଓ କବିଙ୍କ ସୂଚନା ପ୍ରସଙ୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବିଷୟବସ୍ତୁ, ବର୍ଣ୍ଣନା, ଭାଷା ଓ ଶୈଳୀ	1 1 3	1x5=5
	(i)	ତୋର ମହାଯଶ । (ସର୍ବସହା ମାଟି - ବିଦ୍ୟୁତପ୍ରଭା ଦେବୀ)		
	(ii)	ସଙ୍କଟ ବଦନେଶ । (ଭୀମଙ୍କ ସିଂହନାଦ ରଢ଼ି - ସାରଳା ଦାସ)		
12.		ସଂକ୍ଷେପରେ ଉତ୍ତର ଲେଖ । (ପଦ୍ୟ - 3ଟି)		
	(i)	ମହାଦେବଙ୍କ ଅଭିଶାପ ଅନୁସାରେ କୌଣସି ଶରଣାଗତ ଶତ୍ରୁ କବଳରୁ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସେଠାରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିବା ବେଳେ ଶତ୍ରୁ ବଳପୂର୍ବକ ପ୍ରବେଶ କଲେ ତାହାର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ ।		3x2=6
	(ii)	ସମୁଦ୍ରର ଜଳରାଶିରେ ସୃଷ୍ଟ ତଥା ପରିଦୃଷ୍ଟ ଶଙ୍ଖମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଯେତେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ସୈନ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ସେତେ ଶଙ୍ଖଠାରୁ ଅଧିକ ବୋଲି ମନ୍ତ୍ରୀହସ କଳନା କରିଛନ୍ତି ।		
	(iii)	ଶିଖାର ଉଠିବା ପଡ଼ିବା ସହିତ କବି ଦୁଃଖୀଜନ ମନରେ ଆଶାର ଉଦ୍ଧାନପତନକୁ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି ।		
	(iv)	ଉଷାଙ୍କ ଆଗମନରେ ସଂସାର ଶୁଭ୍ର ସୌରଭରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଉତ୍ତୁଧାରୁ ସୀତା ତାଙ୍କୁ 'ଶୁଭ୍ର ସଉରଭ ରସିକେ' ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।		
	(v)	ମହାମାନବର ଶଙ୍ଖଧ୍ବନିରେ ଦୁଃଖ କ୍ଳାନ୍ତ ପ୍ରଶମିତ ହେବ ।		

Q. No.		KEY POINTS / VALUE POINTS	DIVISION OF MARKS	TOTAL MARKS
13.		ଉତ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟାୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛି ଲେଖ । (ପଦ୍ୟ)		
	(i)	(C) ମାଟି ପାଣି ପବନ	1	10x1=10
	(ii)	(A) ମାଟି	1	
	(iii)	(A) ଅବାନ୍ତର	1	
	(iv)	(D) ମଙ୍ଗଳେ ଅଇଲା ଉଷା	1	
	(v)	(C) ଭାଟ	1	
	(vi)	(C) ଦିଗଙ୍ଗନା	1	
	(vii)	(A) ରାଧାନାଥ ରାୟ	1	
	(viii)	(A) ରାମଚନ୍ଦ୍ର	1	
	(ix)	(C) ପାର୍ବତୀ	1	
	(x)	(D) କାନ୍ତକବି	1	
14.		ସଂକ୍ଷେପରେ ଉତ୍ତର ଲେଖ । (ଯେକୌଣସି ଛଅଟି)		
	(i)	ଲେଖକଙ୍କ ଏଇ ପଦ୍ୟ କଥାରେ କାହୁଁରିଆ ଲାଲ୍ ଆଖିରେ ଲେଖକଙ୍କୁ ଚାହିଁଲା ।		6x1=6
	(ii)	ଅଙ୍ଗଦ ଚୌଧୁରୀ ଦୀର୍ଘଦେହୀ ପୁରୁଷଙ୍କୁ କହିଛି ।		
	(iii)	ବାରଜଣ ଯୋଦ୍ଧାଙ୍କୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଓ ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କୁ ବାହାରକୁ ଯିବାକୁ କହିଲେ ।		
	(iv)	ବସନ୍ତ କୁମାର ଶତପଥୀ ଓ ସେ କିଣିଥିବା କାଠର ନାମ ଧଅ କାଠ ।		
	(v)	ଗାନ୍ଧିଜୀ ରବି ପଟ୍ଟନାୟକ । ବଟବୃକ୍ଷ ଏଠି ଜନନୀର ପ୍ରତୀକ		
	(vi)	ଗାନ୍ଧିଜୀ ରଙ୍ଗର କଲମରେ ଲେଖୁଥିଲେ ଓ ସେହି କଲମଟିକୁ ପ୍ରୀତି ବିକି ଦେଇଥିଲେ ।		
	(vii)	ଏହା ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କର ଉଚ୍ଚି ।		
	(viii)	ମଙ୍ଗଳା ମା'ଙ୍କୁ ସୁମରଣ କର		
